Uit den oude doos :

Ons Zuiden Limburg + Brabantse Illustratie,
13 juli 1934, door Willy Verster
Ingezonden door: Bas van Straten

HET INTERESSANTE VISCHBEDRIJF DER FIRMA WIJNBELT & CO. TE WOUDRICHEM

Bij de eerste kennismaking met het zéér merkwaardig bedrijf van de Firma Wijnbelt & Co. te Woudrichem zou men niet vermoeden, dat dit van zulk een grooten omvang is, en zooveel variatie oplevert.

Vroeger uitsluitend en thans nog hoofdzakelijk gebaseerd op den export van Nederlandsche zoetwatervisch en den handel in Hollandsche zalm en paling, hebben de aanzienlijk mindere vangsten en de gewijzigde tijdsomstandigheden er toe geleid, dat de bakens verzet werden.
Hoewel het verbruik van de meeste soorten zoetwatervisch in Holland zeer gering is, is het verbruik van levende en gerookte paling enorm.
Toen nu de eigen vangsten niet meer aan de vraag konden voldoen, was men gedwongen vanuit het buitenland te importeeren, zooals Denemarken, Noorwegen, Estland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië, ja, zelfs van Amerika, Afrika en den Balkan. De paling, die meestal levend moet worden aangevoerd teneinde een prijs te maken, welke de kosten dekt en een winstmarge over te laten, wordt vervoerd in speciale voor het transport gebouwde schepen en ingerichte wagons. In de schepen zijn over een bepaalde lengte zogenoemde bunnen aangebracht, waarvan 't zich daarin bevindende water vrij in en uit kan stroomen. (De bodem is over die lengte geheel geperforeerd).

Een stroom van levende paling

Voor het vervoer van paling heeft de firma Wijnbelt & Co. vier motorbooten tot haar beschikking, waaronder de 'Norge', welke eerst verleden jaar is gebouwd, 'n lengte heeft van 35 meter, en des winters 100.000 pond paling kan vervoeren: de drie overige motorbooten, de 'France', de 'Zelden Goed' I en III gezamenlijk maximaal 40.000 pond.

Verder beschikt de firma over drie groote vischleggers, die maximaal 80.000 pond paling kunnen bevatten. Voor andere soorten zoetwatervisch worden deze getallen iets kleiner.

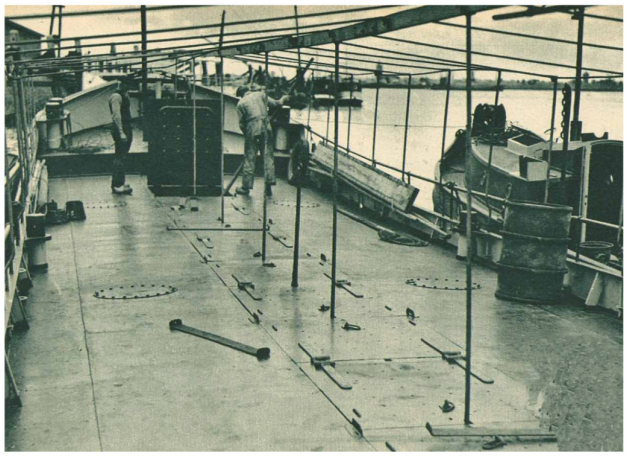

Aan boord van de 'Norg', de groote visch-tankboot

Het uitscheppen der paling

De heer Wijnbelt bracht ons naar een der wagons voor het vervoer van levende visch, welke voorzien is van twee groote tanks met een gezamenlijken inhoud van 10.550 liter water, waarin men gemakkelijk in de wintermaanden 10.000 pond levende paling over zeer langen afstand kan vervoeren. Voor andere zoetwatervisch is dit iets minder. De firma Wijnbelt vervoerde onlangs met succes nog een lading van 8000 pond levende snoek naar Frankrijk. Een Dieselmotor brengt een pomp in beweging, die het water van onder uit de tanks ophaalt, het vervolgens door buizen naar boven brengt, en het dan met kracht weer in de tanks terugspuit.
In het midden van den wagon bevindt zich de 'woning' voor den begeleider, welker ruimte tevens is ingericht als motorkamer. Het zogenaamde 'bed' is slechts 'n halven meter van het vliegwiel van den motor verwijderd. Gedurende 't vervoer heeft de man dan ook een allesbehalve benijdenswaardige taak.
We hebben eenige oogenblikken de deuren van den wagon dichtgedaan: 't geweld dat de Dieselmotor maakte in zulk een beperkte ruimte was oorverdoovend.

De reis kan somtijds 80 uren of nog langer duren; de paling of zoetwater-visch moet voortdurend gecontroleerd worden door op een loopplank boven de tanks te gaan staan en dan met een groot schepnet in alle hoeken te scheppen, soms gedurende 't rijden, terwijl op bepaalde tijden onderweg het water dient ververscht te worden. Het minste defect aan motor of pomp, de kleinste onachtzaamheid van den begeleider, kan tot gevolg hebben, dat de geheele lading dood aankomt.

Visschersbootjes

Om u eenig idee te geven van de groote hoeveelheden zoetwatervisch die hier verwerkt worden, diene het volgende: Dit jaar is er bijzonder veel voorn op de rivieren gevangen, een vischje dat de lezers natuurlijk allen kennen, doch dat op 't oog geen artikel van beteekenis schijnt.

De heeren Wijnbelt en Co. hebben in één maand, te weten van 12 december 1933 tot en met 11 januari 1934, alleen van Woudrichemse visschers niet minder dan 104.464 pond voorn gekocht. Zoo gaat het ook met andere artikelen, waarvan men soms in Holland het bestaan nauwelijks kent en groote hoeveelheden geëxporteerd worden zooals de volgende soorten: snoek, baars, snoekbaars, alver, grondeling, spiering, brasem, zeelt, enz. Jammer, dat de export van deze in Nederland vrijwel onbekende producten zoo bijzonder moeilijk en inspannend is, waar alle landen er op uit zijn invoerrechten te heffen, of den invoer te beperken. Duitschland heft ernorme invoerrechten (per pond snoek is door devalvatie van het pond voor ons verloren, en België heeft gecontingenteerd). Hoewel we flinke invoerrechten moeten betalen, is, zooals de zaken nu staan, Frankrijk nog onze eenige goede afnemer. En het is dan ook zeer betreurenswaardig, dat bij alle onderhandelingen met het buitenland zoo weinig met onze zoetwatervisch-export rekening wordt gehouden, zoodat de Nederlandsche zoetwater-exporteur volkomen alleen staat in den strijd tegen de moordende concurrentie met andere landen.
Wat de Hollandsche zalm betreft, deze wordt sinds de laatste jaren slechts weinig aangetroffen. Om deze reden wordt er dan ook weinig op gevischt.
Door de normalisatie der rivieren zijn de meeste paai-plaatsen weggenomen en heeft de waterverontreiniging nadeelig gewerkt.

Wat een kanjer ! Een Hollandsche zalm van 32 pond, pas gevangen.

Dit en nog andere onbekende factoren schijnen de oorzaak te zijn van 't slechts sporadisch verschijnen der zalm. Van export van Hollandsche zalm is dan ook geen sprake meer. De weinige zalmen die thans nog worden gevangen, worden in Holland verkocht. Om de binnenlandsche markt van zalmen te voorzien, neemt men zijn toevlucht tot de buitenlandsche, namelijk Fransche, Schotsche, Iersche, Noorsche, Oostzee- en Weichselzalm, welke alle in verschen staat worden geïmporteerd. Bovendien worden bevroren zalmen geïmporteerd uit Canada, de Verenigde Staten van Amerika, Japan en Rusland.
Onze begeleider bracht ons vervolgens nog naar een vriescel waar een mooie partij zalmen was opgeslagen. De temperatuur in deze cel bedraagt acht graden onder nul !

Noorsche zalm !

Een visschersspraatje

Toen we te Woudrichem vertoefden, was er juist wat meer leven in de zalmvisscherij en waren er dien morgen in de vroegte vier zalmen aangevoerd, waarbij één van 32 pond. We bezochten vervolgens nog de opslagplaats voor de paling- en vischkisten.

Elke kist is in vakken verdeeld en bevat 40 kilo visch. In het bovenste vak doet men ijs. Het water van het smeltende ijs zakt naar beneden (in elk vak zijn kleine gaatjes, waar het water wél, maar de paling niét doorheen kan), waardoor de paling vochtig wordt gehouden en zoo wel 48 uur in leven blijven kan.
Onze begeleider deelde ons mede, dat er plannen in overweging zijn om te Woudrichem een installatie te bouwen, waarin men in voortdurend gefilterd zeewater levende zeekreeften zal kunnen bewaren.

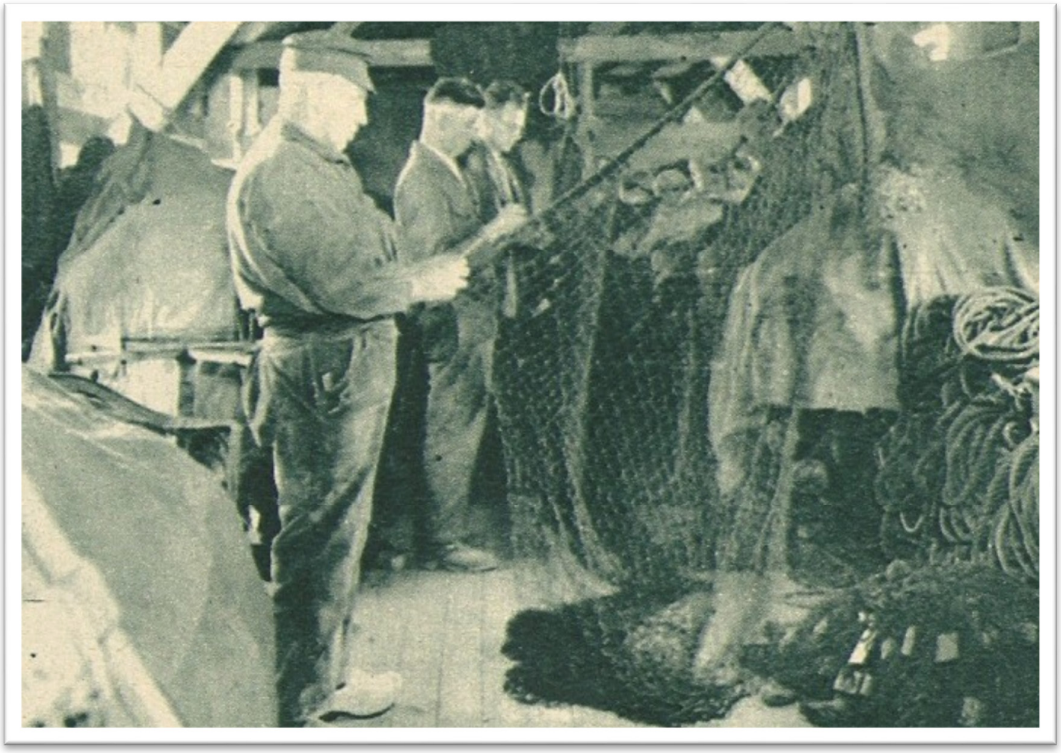

Op den nettenzolder

Eindelijk bezochten we nog de loods, waar de netten worden geboet. Aan zalmnetten was hier voor een lengte van ruim 10 kilometer opgeslagen, op het oogenblik renteloos en bijna waardeloos. Toch worden de netten door de visschers bijgehouden en nagekeken. Bovendien ligt er nog een massa materiaal voor de zalmvisscherij o.m. de eigenaardige klepvlotten of galgen, welke door een stoomboot getrokken worden.

Het bedrijf van firma Wijnbelt & Co. is één der meest interessante en leerrijke bedrijven, welke we tot heden bezochten.